

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 23 lipca 1998 r.

Sąd Najwyższy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - G. Filcek

Sędziowie: SN - A. Górski (spraw.)

SN - Z. Kwaśniewski

przy udziale protokolanta : M. Czarneckiej

przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej - J. Szewczyka

w sprawie z powództwa J. M.

przeciwko S. P.

o ustalenie

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 23 lipca 1998 r.

zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Wojewódzki w W.

postanowieniem z dnia 26 marca 1998 r., sygn. akt I Ca [...]

do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 kpc:

- 1) „Czy w sprawie, w której strona reprezentowana jest przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym Sąd ma obowiązek prowadzenie z urzędu postępowania dowodowego?
- 2) Czy najemca opłacający za zajmowany lokal czynsz regulowany na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy z 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 105 poz. 509 z późn. zm.) może żądać na podstawie art. 24 w/w ustawy ustalenia

wysokości tego czynszu w razie jego podwyżki wskutek dokonanego wypowiedzenia w sytuacji, gdy płaci go w zwiększonej wysokości?”

odmawia podjęcia uchwały.

U Z A S A D N I E N I E

Po sprecyzowaniu powództwa powód J. M. dochodził dwóch roszczeń. Pierwsze - o zasądzenie od pozwanej 946,74 zł tytułem zwrotu kosztów napraw i drobnych remontów najmowanego u pozwanego lokalu, które powinny obciążać wynajmującego oraz zwrotu kosztów wysyłanych do niego bezskutecznych korespondencji. Drugie roszczenie dotyczy żądania ustalenia wysokości czynszu za okres od 1 lutego 1995 r. do 31maja 1997 r., który zapłacił w jego ocenie w zawyżonej kwocie, ustalenia, że opłaty za wywóz nieczystości w okresie od 1 lutego 1995 r. do 31 stycznia 1996 r. zamykały się kwotą 356,58 zł i wreszcie ustalenia, że kwota 10.68 zł z tytułu innych składników czynszu nie istnieje.

Pozwany S. P. wnosił o oddalenie powództwa, podkreślając przy tym, że nadmierna aktywność procesowa powoda wyrażająca się mnogością wysyłanych pism procesowych w połączeniu ze swoistą ich stylistyką sprawiają, że nie do końca jasny jest dla niego przedmiot sporu.

Powód był reprezentowany w postępowaniu przed Sądem I-ej instancji przez ustanowionego adwokata z urzędu.

Wyrokiem z dnia 30 września 1997 r. Sąd Rejonowy w W. oddalił powództwo. Uznał, że w części obejmującej roszczenie o zapłatę nie zostało ono udowodnione. Stronę zaś powoda reprezentował adwokat. Sąd nie miał obowiązku procesowego prowadzić dowodów z urzędu w celu wyjaśnienia rzeczywistego stanu sprawy. Jeśli zaś chodzi o roszczenie o ustalenie,

to w sytuacji kiedy powód uiścił opłaty, a uważa że były wygórowane, to może żądać ich zwrotu. Dlatego też brak jest interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc do występowania w tym zakresie z żądaniem o ustalenie.

W apelacji od tego orzeczenia powód kwestionował słusność stanowiska Sądu I-ej instancji i wnosił zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy rozpoznawaniu tej apelacji Sąd Wojewódzki w W. uznał, że w sprawie występują zagadnienia prawne, które sformułował w dwóch pytaniach przedstawionych w trybie art. 390 § 1 kpc do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Z treści art. 390 § 1 kpc wynika, że Sąd drugiej instancji może przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne tylko w takiej sprawie, w której nie przysługuje kasacja. Zgodnie zaś z jednolitym stanowiskiem judykatury, sprawy o ustalenie prawa lub stosunku prawnego nie są sprawami o świadczenie w rozumieniu art. 393 ust. 1 kpc. Stąd też w takich sprawach kasacja przysługuje stronom niezależnie od wartości przedmiotu sporu (por. uchwałę 7 Sędziów SN z 2 października 1997 r. III CZP 27/97 OSNIC 1/1998 poz. 1). Dlatego przedstawianie do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego sformułowanego w drugim pytaniu prawnym było niedopuszczalne, co skutkowało na mocy art. 390 §1 kpc odmową udzielenia na nie odpowiedzi.

Z treści tegoż przepisu wynika, iż merytoryczną przesłanką wystąpienia z pytaniem prawnym jest sytuacja, w której Sąd drugiej instancji ma „poważne wątpliwości”, co do występujących w sprawie zagadnień prawnych. Tę „poważność” należy rozumieć w ten sposób, że wyłaniające się wątpliwości powodują, iż Sąd ten nie wie jak zinterpretować określony przepis prawa, który ma zastosowanie w sprawie, albo która z kilku możliwych interpretacji jest prawidłowa. Takie sytuacje uzasadniają zwrócenie się w trybie art. 390 kpc o pomoc w wykładni prawa do Sądu Najwyższego. Tymczasem z uzasadnienia

pierwszego z przedstawionych pytań wynika, że Sąd Wojewódzki nie ma żadnych wątpliwości, iż odpowiedź na to pytanie powinna być „zdecydowanie przecząca” (str. 6 uzasadnienia). Równie kateryczne stanowisko w tej kwestii wyrażone zostało na str. 8 uzasadnienia. Skoro zatem Sąd drugiej instancji sam nie ma wątpliwości co do tego jak rozstrzygnąć kwestię objętą pierwszym pytaniem prawnym, to brak było merytorycznej przesłanki z art. 390 § 1 kpc do przedstawienia jego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. O dopuszczalności wystąpienia z zagadnieniem prawnym w trybie tego przepisu nie decydują bowiem same przez się, ani praktyczna doniosłość podniesionego w nim problemu ani odnotowane rozbieżności w jego rozwiązywaniu w doktrynie, czy w orzecznictwie innych sądów, akcentowane przez Sąd drugiej instancji, lecz to, czy ten sąd sam ma rzeczywiste wątpliwości co do sposobu jego rozstrzygnięcia.

Ponieważ tych wątpliwości Sąd nie ma niedopuszczalne jest rozstrzyganie w trybie art. 390 § 1 kpc zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy tylko w celu abstrakcyjnego wyjaśnienia przez tę instancję sądową określonego przepisu prawa lub prawidłowości stosowania całej instytucji prawnej.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 390 § 1 kpc w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 1994 r. nr 13, poz. 48) należało odmówić podjęcia uchwały w niniejszej sprawie.

aw

jb.